

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Arbetsmiljöverket

Yttrande över Arbetsmiljöverkets förslag till föreskrifter om riktade hälsoundersökningar

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissen innehåller även förslag till allmänna råd, vilka inte omfattas av Regelrådets granskning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag om att föreskrifterna om medicinska kontroller i arbetslivet, MKA, (AFS 2005:6) upphävs och ersätts med nya föreskrifter om riktade hälsoundersökningar.

Förslaget innehåller följdändringar i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1990:11) om arbete med försöksdjur, (AFS 2006:1) om asbest, (AFS 2010:16) om dykeriarbete, (AFS 2012:2) om belastningsergonomi, (AFS 2004:1) om syntetiska oorganiska fibrer, (AFS 2011:19) om kemiska arbetsmiljörisiker, (AFS 2015:2) om kvarts - stendamm i arbetsmiljön, (AFS 2000:6) om mast- och stolparbete, (AFS 2009:7) om artificiell optisk strålning, (AFS 2007:7) om rök- och kemdykning, (AFS 2005:15) om vibrationer. Föreskrifterna hänvisar till nuvarande föreskrifterna om medicinska kontroller i arbetslivet. De föreslagna ändringarna ändrar hänvisningen till de föreslagna föreskrifterna. Inga förändrade krav föreslås.

Det anges att de viktigaste ändringarna i förslaget i förhållande till MKA är att

- riktade hälsoundersökningar vid handintensivt arbete införs,
- riktade hälsoundersökningar med tjänstbarhetsbedömning införs vid kvicksilverexponering,
- läkarundersökning vid arbete med esterplast utgår,
- nya gränser och intervaller för provtagning av blyhalten i blod införs,
- definitionen av nattarbete anpassas till bestämmelserna i arbetstidslagen,
- tillämpningsområdet vid klättring med stor nivåskillnad utvidgas,
- krav på att sända in uppgifter till Arbetsmiljöverket upphävs,
- beställningsprocessen för de riktade hälsoundersökningarna ska dokumenteras,
- struktur, språk och koppling till de andra föreskrifterna förtydligas och
- ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och den medicinska expertisen förtydligas.

Vidare upplyses om att förslagets krav om bedömning av handintensivt arbete kan komma att flyttas över till föreskrifterna om belastningsergonomi AFS 2012:2.

Det anges att förslaget kräver att begreppet "medicinska kontroller" ersätts av "riktade hälsoundersökningar" i ett flertal av Arbetsmiljöverkets sakföreskrifter. Ändringsföreskrifter med dessa

ändringar finns inte med i förslaget, men kommer att skrivas inför ikraftträdandet av de nya föreskrifterna.

Det anges inte när de föreslagna bestämmelserna föreslås träda ikraft.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I konsekvensutredningen anges att riktade hälsoundersökningar är kopplade till exponering i arbetslivet. Exponering i arbetet ingår i arbetsgivarens ansvar. De allmänna hälsoundersökningarna är inte obligatoriska men kan ingå i den allmänna omsorgen om de anställda.

Det anges att grunden för införandet av olika medicinska kontroller är brokig. Det är delvis historiska överenskommelser som föranlett medicinska kontroller för till exempel harts. EU-direktiv har initierat medicinska kontroller för exempelvis asbest, nattarbete och vibrationer. Hälsokontroller är också införda beroende på upplevda arbetsmiljöproblem som till exempel vid arbete med hårdplaster. Det anges att arbetsgivaren beställer ett stort antal andra läkar- och hälsoundersökningar av företagshälsovården eller motsvarande med högre, lägre eller ingen arbetsmiljörelevans.

Det anges att föreskrifterna revideras för att det har framkommit interna och externa synpunkter på att föreskrifterna om medicinska kontroller i arbetslivet, MKA, (AFS 2005:6) är otydliga och svåra att tillägna sig. Nya EU-direktiv har tillkommit och systemet med sanktionsavgifter innebär särskilt stränga krav på tydlighet avseende de regler som beläggs med sanktionsavgift.

Vidare anges att hälsoundersökningar vid handintensivt arbete skulle kunna medföra minskade sjukskrivningar på sikt då nästan en tredjedel av alla påbörjade sjukskrivningar beror på sjukdomar i rörelseorganen. Anledningen till att läkarundersökning och biologisk exponeringskontroll föreslås införas är att halterna av kvicksilver i blod eller urin bättre avspeglar relevant exponering än det yrkeshygieniska gränsvärdet. Läkarundersökning vid arbete med esterplast bedöms numera inte ha tillräckligt stor förebyggande potential för att motivera krav i en föreskrift. Gällande gränsvärden för blyhalten i blod, för män och kvinnor, på svensk nivå och på EU-nivå behöver sänkas för att skydda mot effekter på foster och barn och mot ökad risk för stroke och hjärtsjukdom. Olikheterna i definitionerna av nattarbete i arbetstidslagen och Arbetsmiljöverkets föreskrifter har orsakat merarbete hos arbetsgivarna och hos Arbetsmiljöverket. Syftet med upphävande av krav på att sända in uppgifter till Arbetsmiljöverket är att minska de administrativa kostnaderna för företagen och Arbetsmiljöverket. När det gäller klättring med stor nivåskillnad, är syftet med det föreslagna kravet på hälsoundersökning att undvika olycksfall, sjukdom och dödsfall med åtföljande lidande och kostnader för arbetsgivaren, den enskilde och samhället.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att förslagsställaren bedömer att införande av föreskrifter är det enda sättet för att uppnå syftena med förändringarna eftersom krav på riktade hälsoundersökningar i arbetslivet inte kan regleras på annat sätt än genom föreskrifter och många av kraven på riktade hälsoundersökningar grundar sig på EU-direktiv, som inte kan genomföras i svensk lagstiftning på annat sätt än genom lag eller föreskrifter. Behovet av riktade hälsoundersökningar med tjänstbarhetsbedömning kan inte säkerställas på annat sätt än genom föreskrifter.

Det anges att ett alternativ till reglering av riskrelaterade hälsoundersökningar avseende handintensivt arbete skulle kunna vara ökad information om vad kravet i föreskrifterna om belastningsergonomi innebär beträffande bedömning av belastning. Även om metoder för riskbedömning vid belastning har utvecklats, bedömer förslagsställaren att de inte används i tillräcklig utsträckning och att hälsoproblemen är så allvarliga att riskbedömningen behöver kompletteras med en hälsoundersökning. Förslaget bedöms ha en stor förebyggande potential, vilket inte gäller alternativet till reglering i föreskrift.

Det anges att eftersom förslaget som rör kvicksilverexponering baseras på ett EU-direktiv måste medlemsstaterna sätta i kraft de regler som är nödvändiga för att följa direktivet. Kravet på biologisk exponeringskontroll vid blyarbete baseras också på ett EU-direktiv. Vidare anges att de föreslagna ändringarna av definitionen av nattarbete och utvidgning av tillämpningsområdet för höjdarbete kan endast göras genom en föreskrift.

Vidare anges att förslaget att inte längre kräva läkarundersökning vid arbete med esterplast och upphäva krav på insändande av uppgifter innebär regelförenklingar, som endast kan göras genom en ändring i en föreskrift. Övriga ändringar i föreskriften innebär förenklingar och förbättringar för företag och andra intressenter utan att medföra ökade risker för arbetstagarna.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet anser att redovisningen av alternativa lösningar är tillräcklig. Av redovisningen bakgrund och syfte framgår vilka effekterna blir om ingen reglering kommer till stånd. Regelrådet anser att redovisningen även i denna del är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att de föreslagna föreskrifterna inte strider mot direktiven eller i övrigt mot EU-rätten. Det anges att de föreslagna föreskrifterna står i överensstämmelse med proportionalitetsprincipen i EU-rätten och EU:s regelverk om diskriminering.

Avseende EU-direktivet 90/269/EEG om minimikrav för hälsa och säkerhet vid manuell hantering av laster där det finns risk för att arbetstagare drabbas av skador, anges att de föreslagna reglerna om handintensivt arbete innebär en precisering av direktivets krav på undersökning och riskbedömning som går utöver direktivets regler. Men de föreslagna reglerna anges vara i överensstämmelse med rådets direktiv 89/391/EEG för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet, det s.k. Ramdirektivet. Det anges att Ramdirektivet tillåter nationella särbestämmelser som är gynnsammare vad gäller skyddet för arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

Det anges att de föreslagna föreskrifterna om kvicksilverexponering innebär ett genomförande utan nationella särbestämmelser av EU-direktiv 2009/161/EU om upprättande av en tredje förteckning över indikativa yrkeshygieniska gränsvärden enligt rådets direktiv 98/24/EG och om ändring av kommissionens direktiv 2000/39/EG.

Vidare anges att de föreslagna bestämmelserna om biologisk exponeringskontroll vid blyarbete går utöver reglerna i EU-direktivet 98/24/EG om kemiska agenser i arbetet, men att förslaget är i överensstämmelse med Ramdirektivet.

Det anges att de föreslagna föreskrifterna om hälsoundersökning av nattarbetare överensstämmer med kraven i artikel 9 i direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden. Det anges också

att kraven i de föreslagna bestämmelserna om klättring med stor nivåskillnad överensstämmer med kraven i direktiv 89/391/EEG för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa.

Avseende den föreslagna bestämmelsen som upphäver kravet på att sända in uppgifter till Arbetsmiljöverket anges att EU-direktiven 98/24/EG om kemiska agenser och 2004/37/EG om carcinogener och mutagena ämnen inte ställer krav på att register eller förteckningar regelmässigt ska sändas in till ansvarig myndighet. Därför strider inte sloandet av det aktuella kravet mot EU-rätten.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I remissen anges ingen tidpunkt för ikraftträdande av förslaget. I konsekvensutredningen anges att förslaget innehåller övergångsbestämmelser som reglerar giltighetstiden hos befintliga analysintyg och tjänstbarhetsbedömningar så att inga onödiga undersökningar utförs. Eftersom förslaget om handintensivt arbete kan komma att kräva anpassning av rutiner i berörda verksamheter kan förlängd tid för ikraftträdande för bestämmelserna krävas, särskilt för små företag. Utveckling av rutiner och kompetensutveckling kan även krävas för dem som utför de riktade hälsoundersökningarna. Övergångsperioden har anpassats till behovet av utveckling av nya rutiner och för kompetensutveckling.

Det anges att enligt Arbetsmiljöverkets interna föreskrifter för föreskriftsarbete görs en intern och en extern kommunikationsplan för föreskriften samtidigt som föreskriftstexten och konsekvensutredningen skrivs. Förslaget om handintensivt arbete berör ett stort antal företag med olika typer av verksamheter. Informationsinsatserna beträffande de nya kraven på hälsokontroller och om undersökningsmetoder kan bli omfattande. Särskild information riktad till små företag planeras. Den interna informationen till arbetsmiljöinspektörerna kan bli särskilt viktig, eftersom det är dessa som stöter på osäkerheten hos de berörda företagen. Förutom allmän information genom arbetsmarknadens parter och media behövs riktad information till berörda företag och branscher när det gäller kvicksilver- och blyexponering

Vidare anges att kvicksilverexponering förekommer endast vid ett fåtal företag. Information kommer att behövas om undersökningsmetoder och frekvens. Företag med blyexponering är kända. Företagen är bekanta med undersökningar och provtagningar, men behöver informeras om de nya gränserna, provtagningsintervallen och övergångsbestämmelser. Information behövs även beträffande nattarbete och klättring med stor nivåskillnad.

Av konsekvensutredningen framgår också att det stödmaterial planeras att publiceras på förslagsställarens hemsida som ett stöd i att följa de nya föreskrifterna efter ikraftträdandet.

Det anges också att samråd har ägt rum med arbetsmarknadens parter och andra intressenter.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Avseende förslaget om handintensivt arbete anges att berörda företag delas in efter antalet anställda (0 (a), 1-9 (b), 10-49 (c), 50-199 (d) och ≥ 200 (e)) och näringsgren (SNI) enligt uppgifter från SCB från år 2015. I vissa fall är inte statistiken så preciserad att den medger uppdelning i snävare grupper. De företag som berörs är tandhygienister (137 (a), 55 (b); totalt 192), frisörer (14065 (a), 3165 (b), 109 (c), 5 (d); totalt 17344), städföretag (4876 (a), 3137 (b), 523 (c), 92 (d), 23 (e); totalt 8651), slakterier (198

(a), 166 (b), 110 (c), 28 (d), 8 (e); totalt 510), fiskberedning (105 (a), 65 (b), 39 (c), 8 (d), 1 (e); totalt 218), restauranger (7797 (a), 13611 (b), 2371 (c), 108 (d), 26 (e); totalt 23913) och livsmedelsbutiker (1797 (a), 2036 (b), 1082 (c), 195 (d), 19 (e); totalt 5129). Antalet berörda företag med anställda är 26 982. Antalet berörda företag utan anställda är 28 975. Totalt berörs 55 957 företag av förslaget. Det anges att handintensivt arbete även kan förekomma i andra branscher. Andra yrkesgrupper som berörs av reglerna anges vara sjukgymnaster, annan servicepersonal och personliga tjänster, montörer, handpakterare m.fl.

När det gäller förslaget om kvicksilverexponering anges att det företag som berörs är en fabrik där 55 personer arbetar. 15 av dem löper en viss risk för exponering i samband med underhåll och provtagning. Vidare anges att enligt uppgifter från branschföreträdare berörs återvinningsföretag och ett analyslaboratorium som hanterar oorganiska kvicksilverhalter.

Angående förslaget om esterplaster anges att berörda företag delas in efter antalet anställda (0 (a), 1-9 (b), 10-49 (c), 50-199 (d) och \geq 200 (e)) och näringsgren (SNI) enligt uppgifter från SCB från år 2015. De företag som berörs är fritidsbåtsbyggerier (348 (a), 144 (b), 11 (c), 3 (d); totalt 506) och annan plastindustri (284 (a), 212 (b), 112 (c), 23 (d), 1 (e); totalt 632). Antalet berörda företag med anställda är 506. Antal berörda företag utan anställda är 632. Totalt berörs 1 138 företag av förslaget.

Det anges att blyexponering förekommer vid smältverk, gjuterier, glasbruk, bilverkstäder, batteritillverkning och vid skrotning och annan behandling av blymålade plåt. Blyexponering förekommer vid ungefär 100 företag, av vilka de största företagen utvinner malm och framställer metaller. De har vardera fler än 200 anställda. Även några glasbruk med fler än 200 anställda berörs och dessa företag har den största andelen av de arbetstagare som är blyexponerade. Några gjuterier har mellan 10 och 49 anställda. Övriga företag, exempelvis bilverkstäder, målerier och gjuterier har färre än 10 anställda varav ett fåtal exponeras för bly.

Det anges att berörda företag redan tillämpar bestämmelserna om nattarbete och inga ytterligare företag bedöms tillkomma. På grund av ändrade definitioner ökar däremot antalet berörda anställda vid företagen.

Avseende förslaget som rör klättring med stor nivåskillnad anges att berörda företag är industrier och värmeverk med höga skorstenar, industrier och lantbruk med silos, städföretag och andra entreprenörer samt arborister. Det bedöms att en mindre andel anställda arbetar med klättring med stor nivåskillnad i de berörda företagen och därför uppskattas antalet berörda företag till 500. På grund av arbetets svårighetsgrad anlitas oftast specialistföretag.

Beträffande förslaget om upphävande av krav på att sända in uppgifter till Arbetsmiljöverket anges att antalet företag som arbetar med bly är 100, 27 företag arbetar med kadmium, 500 arbetar med asbest och 1000 arbetar med syntetiska oorganiska fibrer.

Vidare anges att en viktig ändring är att ensamföretagare föreslås inkluderas i de nya föreskrifterna. Denna ändring berör framförallt områdena handintensivt arbete, arbete med allergiframkallande produkter och klättring med stor nivåskillnad.

Andra som berörs av de föreslagna föreskrifterna är företagshälsovården som ska utföra de riktade hälsoundersökningarna, särskilt avseende de föreslagna bestämmelserna om handintensivt arbete.

Regelrådet gör följande bedömning. Av redovisningen framgår att ett stort antal branscher omfattas av de föreslagna bestämmelserna. Regelrådet anser att redovisningen är tillräcklig i denna del givet

förutsättningarna i detta fall. Av redovisningen framgår företagens storlek avseende förslagen om handintensivt arbete, esterplaster och blyexponering. När det gäller förslaget om kvicksilverexponering anges att ett företag är medelstort men inga uppgifter redovisas om storleken på de övriga nämnda företagen. I redovisningen finns ingen information om företagens storlek när det gäller förslagen som rör klättring vid stor nivåskillnad och upphävandet av krav att sända in uppgifter. Regelrådet anser att det hade varit önskvärt att redovisningen innehållit specifik information om företagens storlek mot bakgrund av att ensamföretagare föreslås omfattas av föreskrifterna. I de delar av redovisningen som innehåller kvantitativa uppgifter framgår att 29 716 företag med anställda (arbetsgivare) och 29 607 ensamföretagare, totalt 59 323 företag, berörs av de föreslagna bestämmelserna. I redovisningen påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet framgår att förslagsställaren utgår ifrån att 100 000 arbetsgivare omfattas av det föreslagna kravet om dokumentation av hälsoundersökningar. Regelrådet anser att redovisningen borde ha varit tydligare avseende antalet berörda företag mot bakgrund av att drygt 50 procent av de redovisade företagen är ensamföretagare. Trots att det i viss mån finns relevant information om berörda företag anser Regelrådet att beskrivningen totalt sett inte är tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån storlek och bransch godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att kravet på dokumentation av hälsoundersökningar gäller samtliga beställda hälsoundersökningar och exponeringskontroller. Vid beräkningen av den administrativa kostnaden antas att berörda arbetsgivare behöver dokumentera i genomsnitt två gånger per år, en gång rutinmässigt och en gång vid förändringar eller nyanställningar. Sammanlagt uppskattas att 100 000 arbetsgivare omfattas av kravet. Dokumentationen beräknas ta 10 minuter per år. Om timlönen, inklusive sociala avgifter, uppgår till 700 kronor kan den administrativa kostnaden beräknas till $100\,000 \times 700 \times 1/6$ (10 min) = 12 000 000 kronor per år.

I konsekvensutredningen anges att förslaget om esterplaster innebär en viss regelförenkling och en minskning av de administrativa kostnaderna.

Avseende förslaget om sloandet av kravet på att sända in uppgifter till Arbetsmiljöverket anges att de minskade administrativa kostnaderna för företagen beräknas med utgångspunkt från schabloner i Nuteks rapport Mätning av företagens administrativa kostnader på arbetsrättsområdet. Enligt rapporten är schablontiden 5 minuter för kopiering och insändande av uppgifter. Tiden för upprättande av den sammanställning som ska skickas in uppgår till 15 minuter, alltså sammanlagt 20 minuter med kopiering inräknat. Timkostnaden inklusive arbetsgivaravgift uppgår enligt rapporten till 400 kronor. Sammanlagt skickas 1208 sammanställningar i genomsnitt in per år. Den minskade administrativa kostnaden blir $1208 \times 400 \times 1/3$ (tid i timmar) = 161 067 kronor.

Regelrådet gör följande bedömning. Av redovisningen framgår vilka administrativa kostnader som tillkommer respektive bortfaller till följd av berörda förslag. Regelrådet anser att redovisningen i dessa delar är tillräcklig. Såvitt Regelrådet förstår är den aktuella rapporten av Nutek av äldre datum. Regelrådet anser att det hade varit önskvärt att en aktuell timkostnad använts vid beräkningarna samt att grunden till antagandet om timkostnaden på 700 kronor i timmen angetts mot bakgrund av den timkostnad på 350 kronor i timmen som används i redovisningen andra kostnader och verksamhet.

Trots önskvärda förtydliganden finner Regelrådet redovisningen av administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen anges att beräkningarna utgår ifrån att en anställds timkostnad är 350 kronor. Kostnaden har beräknats på samma sätt som för en sjukskriven medarbetare. Förslagsställaren har beräknat att en sjukskriven medarbetare kostar arbetsgivaren lågt räknat 2740 kronor per dag (350 kronor per timme). Kostnaden har beräknats enligt följande: 90 procent av lönen (30 000 kronor/månad) + semesterkostnad + sociala avgifter + omkostnader för lokaler, utrustning m.m. utslaget per arbetsdag (50 procent i påslag).

Avseende handintensivt arbete föreslås att hälsoundersökning ska genomföras vart tredje år. Undersökningen inklusive bedömningen av besvär tar i genomsnitt 30 minuter per anställd och kan genomföras på arbetsplatsen. Om undersökningen görs av en sjuksköterska eller ergonom uppskattas deras timkostnad till 700 kronor och den anställdes till 350 kronor. Den totala timkostnaden blir då 1050 kronor. Om undersökningen tar 30 minuter och görs vart tredje år, blir kostnaden per anställd 175 kronor per år. 200 000 arbetstagare bedöms omfattas av undersökningskravet vilket ger en total kostnad på 35 miljoner kronor. Det anges att om 10 procent av 200 000, d.v.s. 20 000 personer blir sjukskrivna en dag per år (förutom karensdagen) på grund av besvär orsakade av handintensivt arbete blir kostnaden för företagen 54,8 miljoner kronor (2740 x 20 000). Om någon anställd blir långtidssjukskriven eller måste omplaceras på grund av skador av handintensivt arbete tillkommer kostnader för företaget för rehabilitering och nyrekrytering. Vidare anges att de föreslagna bestämmelserna medför att företag får införa nya rutiner och etablera en ny typ av samarbete med företagshälsovården eller motsvarande. Inledningsvis kommer merarbete att krävas av företagen. Förslagsställaren beräknar engångskostnaden för införandet av nya rutiner till totalt 94,5 miljoner kronor för 27 000 företag. Kostnaden utgörs av tidsåtgången för att ta fram nya rutiner (5 timmar) och timlönen (700 kronor inklusive sociala avgifter). Det anges att engångskostnaden ska ställas i relation till den sammanlagda årliga nettobesparingen som de föreslagna bestämmelserna medför för företagen, cirka 20 miljoner kronor (54,8-35 miljoner = 20 miljoner).

Det anges att konsekvenserna av förslaget som rör kvicksilverexponering begränsas till kostnaderna för läkarundersökning och analys. Enligt uppgift uppgår är kostnaden för kvicksilveranalys i blod och urin till 450 kronor per analys. Varje läkarundersökning beräknas kosta 1 750 kronor. Undersökningen bedöms ta en timme och den anställdes timkostnad beräknas till 350 kronor. Första året blir då kostnaden per person $1750 + 350 + (2 \times 450) = 3000$ kronor. Om den genomförs vart tredje år och provningsintervallet är sex månader blir kostnaden per person $(1750 + 350)/3 + (2 \times 450) = 1600$ kronor per år. Förslagsställaren bedömer att sammanlagt 25 personer ska undersökas. Då blir kostnaden första året $25 \times 3000 = 75\ 000$ kronor. Om proven visar en kvicksilverhalt lägre än gränsvärdet blir den årliga kostnaden $25 \times 1600 = 40\ 000$ kronor.

Avseende arbete med esterplast anges att under senare år har endast ett fåtal medicinska kontroller genomförts. Enligt tidigare beräkningar (2004) uppgick kostnaden för dem till 210 000 kronor. Denna kostnad utgår som en följd av förslaget.

Beträffande biologisk exponeringskontroll vid blyarbete bedömer förslagsställaren att antalet läkarundersökningar och analyser av blyhalter i blod kommer att öka något som en följd sänkningen av gränsvärdena enligt förslaget. Ökningen av läkarundersökningar uppskattas till 100 och ökningen av antalet separata analyser uppskattas till 500. Varje läkarundersökning beräknas kosta 1 750 kronor och varje prov 250 kronor. Undersökningen beräknas ta en timme och den anställdes timkostnad beräknas till 350 kronor. Ökningen av kostnaden för läkarundersökningen kan uppskattas till $100 \times (1\ 750 + 350) = 210\ 000$ kronor och blodanalys $500 \times 250 = 125\ 000$ kronor. Sammantaget kan kostnadsökningen

uppskattas till 335 000 kronor. Det anges att förslaget till nya gränsvärden kan under en övergångsperiod även medföra att fler personer stängs av från blyarbete. Det anges att enligt erfarenheter från Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet kan en sänkning av gränsvärdena medföra behov av bättre rutiner för hygien och användning av andningsskydd och handskar. Det gäller framförallt de gjuterier som gjuter i bly- och kopparhaltiga regleringar. Dessa kostnader bedöms vara marginella.

Vad gäller nattarbete anges att förslagsställaren bedömer att 1000 fler arbetstagare ska genomgå hälsoundersökning som en följd av förslaget. Dessa arbetstagare ska hälsoundersökas inledningsvis och sedan vart tredje eller vart sjätte år beroende på ålder. Om läkarundersökningen kostar 1 750 kronor och den anställdes timkostnad är 350 kronor blir den inledande kostnaden $1000 \times (1\,750 + 350) = 2,1$ miljoner kronor. Om antalet tillkommande hälsoundersökningar beräknas till 300 per år blir den årliga kostnaden $300 \times (1\,750 + 350) = 630\,000$ kronor. Det anges att om arbetsgivarna och Arbetsmiljöverket sammanlagt lägger ner 1000 timmar per år för att beräkna vilka som omfattas av föreskrifterna till en timkostnad av 700 kronor kan besparingarna beräknas till 700 000 kronor. Det anges att förslaget kan innebära ytterligare besparingar för arbetsgivarna, då de utifrån resultaten av undersökningarna vidtar åtgärder som minskar den arbetsrelaterade ohälsan.

Beträffande förslaget som rör klättring med stor nivåskillnad bedömer förslagsställaren att 1000 fler personer ska genomgå hälsoundersökning. Antalet tillkommande hälsoundersökningar beräknas uppgå till 500 per år. Då blir kostnaden för läkarundersökningen och den anställdes timkostnad $500 \times (1\,750 + 350) = 1\,050$ kronor. Det anges att om sammanlagt 1000 sjukdagar per år inträffar bland de 1000 berörda arbetstagarna på grund av olyckor vid klättring kan kostnaden beräknas till 2 740 000 kronor (1000×2740). Det anges att dödsfall inträffar men antalet dödsfall är litet. Underlaget medger därför inga beräkningar av kostnader för arbetsgivaren för nyrekrytering och kompetensutveckling.

Det anges att för att förebygga skador beroende på handintensivt arbete kan framförallt organisatoriska åtgärder krävas för att förhindra att någon arbetstagare arbetar med handintensivt arbete mer än fyra timmar per dag. Viss ändring av den maskinella utrustningen kan eventuellt behöva göras. Kostnader för omfördelning av arbetsuppgifter eller omplacering kan uppkomma. Kostnader uppvägs väl av företagets minskade kostnader för sjukskrivning, rehabilitering och nyrekrytering.

Andra som berörs av de föreslagna föreskrifterna är företagshälsovården som ska utföra de riktade hälsoundersökningarna, särskilt avseende de föreslagna bestämmelserna om handintensivt arbete vilka kommer att kräva ökade insatser. De ökade insatserna beräknas motsvara högst 20 årsarbetskrafter.

Regelrådet gör följande bedömning. Av redovisningen i stort framgår vilka kostnader de föreslagna bestämmelserna väntas medföra och vilka kostnader som bortfaller. Det görs också antaganden om antalet sjukskrivna till följd av rörelsebesvär, vilka kan anses vara rimliga mot bakgrund av redovisningen bakgrund och syfte. Regelrådet anser att redovisningen är tillräcklig i dessa delar. Mot bakgrund av det stora antalet ensamföretagare, anser Regelrådet att det hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet om redovisningen innehållit beräkningar om uppskattat inkomstbortfall vid eventuell sjukskrivning för den gruppen företag. Avseende de föreslagna bestämmelserna om nattarbete görs beräkningar om väntade besparingar. Regelrådet anser att det hade varit önskvärt om redovisningen varit tydligare avseende hur tillämpningen av de olika definitionerna av nattarbete orsakat merkostnader för företagen som framgår av redovisningen av bakgrund och syfte. Av den redovisningen framgår också att Arbetsmiljöverket har möjlighet att belägga företagen med sanktionsavgifter. Regelrådet anser att det hade varit önskvärt att redovisningen innehållit information om vilka regelbrott som kan föranleda sanktionsavgifter och om storleken på dessa avgifter, särskilt mot bakgrund av att ensamföretagare föreslås omfattas av de föreslagna bestämmelserna. I redovisningen finns information

om Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet. Regelrådet anser att det hade varit önskvärt att redovisningen innehållit information om huruvida de föreslagna bestämmelserna kommer att leda till en ökad tidsåtgång för tillsyn för berörda företag, vilket torde kunna bli fallet för ensamföretagare som föreslås omfattas av de föreslagna bestämmelserna.

Trots önskvärda förtydliganden finner Regelrådet redovisningen av andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen anges att Arbetsmiljöverkets föreskrifter gäller lika för alla företag i Sverige. Små företag kan dock övergångsvis påverkas mer än stora, eftersom rutiner för kontakter med företagshälsovården eller motsvarande kan vara upparbetade i lägre grad. Beträffande hälsoundersökning som utförts i annat EU-land eller EES-land ska kraven på hälsoundersökningen anses vara uppfyllda om arbetsgivaren kan visa att hälsoundersökningen motsvarar kraven.

Påverkan på konkurrensförhållandena kan förekomma vid verksamheter där handel förekommer, inom EU och internationellt. Handintensivt arbete förekommer huvudsakligen i verksamheter som inte berörs av handel, exempelvis restauranger, städföretag och frisörer. Inte heller företag som sysslar med klättring med stor nivåskillnad som värmeverk, lantbruk och arborister sysslar med handel. Ändringarna beträffande kvicksilverexponering och nattarbete är anpassade till EU-direktiv. Smältverk, gjuterier och glasbruk med verksamheter som innebär blyexponering kan däremot konkurrera inom EU eller på en internationell marknad. Kostnaderna för en sänkning av gränsvärdet för halten bly i blod hänförs till läkarundersökningar och analyser. Med anledning av den i sammanhanget obetydliga kostnadsökningen för företagen bedöms påverkan på konkurrensförhållandena vid blyexponering vara obetydlig. Endast obetydlig påverkan på konkurrensförhållandena bedöms uppkomma beroende på revideringen av föreskrifterna om medicinska kontroller.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att ingen annan påverkan bedöms finnas.

Regelrådet gör följande bedömning. Regelrådet har ingen anledning att göra någon annan bedömning.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att handintensivt arbete, arbete med esterplast och klättring med stor nivåskillnad kan förekomma vid små företag. Beträffande handintensivt arbete och klättring med stor nivåskillnad bedöms de föreslagna reglerna på sikt inte medföra behov av särskilda hänsyn till små företag. De föreslagna ändringarna beträffande esterplast medför förenklingar för alla berörda företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Av redovisningen ovan och redovisningen särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser framgår att särskilda hänsyn till små företag har tagits vid reglernas utformning i viss mån. Regelrådet anser att redovisningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att konsekvensutredningen håller tillräcklig kvalitet i alla avseenden utom ett. Den brist som finns är inte tillräcklig för att bli avgörande för bedömningen av konsekvensutredningens kvalitet som helhet.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 maj 2018.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Per Gidlund

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Per Gidlund
Föredragande